

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

Joanu Candrea si Basiliu Petri.

Ese odata in septemana, Vinerea. Pretiulu: pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: cate 5 cr. de sfru si timbrulu.

Sabiiu, 30 Ianuaru v. 1876.

Prenumeratiunile si corespundintiele sunt a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Se deprindemu pre scolari a iubi curatieni'a!

Dela scól'a poporala se cere, cá ea — standu in servitiulu vietiei practice — se se ingrigésca numumai de prosperarea spirituala, ci si de cea corporala seau trupésca, adeca de prosperarea fisica a scolariloru. Ce folosu ar si avea societatea omenésca de individi invetiati, inse trupésce decadiuti, decrepiti seau pururea morbosi!? Afara de acést'a chiar si activitatea spiritului depinde multu dela bunastarea corporala: pe patulu doreriloru nu suntemu dispusi a cugetá si meditá. Aici au valóre cuvintele strabune: „mens sana in corpore sano“, adeca „minte sanetósá in corpore sanetosu“. Alt'a inse e intrebarea: póte-se ingrigi scól'a de prosperarea fisica a scolariloru? Dreptu e, ca ea nu dispune in privinti'a acést'a de atatea midilóce, decate dispune cas'a parintiésca; asia buna óra scól'a dupa organizatiunea ei de astadi nu se póte insarciná cu alimentarea (nutrirea) si imbracarea scolariloru. Cu tóte acestea ocuru si in scóla momente (aerulu, caldur'a, lucrulu etc.), cari dupa cumu se voru regulá potu inaintá au impiedecá prosperarea fisica a scolariloru, cu atatu mai vertosu, cu catu in tempulu, precandu copii ambla la scóla, desvoltarea loru se afla inca in curgere. Se vede dreptu aceea, ca scól'a póte inaintá prosperarea fisica a scolariloru; de aici urméza apoi, ca ea — cu privire la scopulu seu — e si detória a face acést'a. Detorinti'a acést'a a devenitu astadi pentru noi cu atatu mai imperativa, cu catu e faptu constatatu, ca junimea nóstra de unu tempu incóce decade mereu in desvoltarea ei corporala. Se intrebamu d. e. numai comisiunile de asentare, si ne voru spune, ca ne apropiamu tare de „lumea piticiloru“. Mai alalta ieri ne comunicá éراسi unu medicu cunoscutu, ca si in anulu curentu in cerculu Turdei din 300 de tineri conscrisi pentru militia se potura asentá din caus'a acést'a numai 6, dí siese insi.

In faci'a acestui periculu toti factorii interesati de viitoriulu natiunei — biserica, comun'a, famili'a si scól'a — trebue se se intrebe: cari suntu causele acestei calamitati? cumu se potu ele delaturá seau incai paralisá mai iute si mai siguru? si de alta parte: cari suntu

midilócele, cu ajutoriulu carora se póte inaintá desvoltarea si prosperarea fisica a junimei nóstre?

Noi din punctulu nostru de vedere, ne vomu ocupá firesce de midilócele, de cari póte dispune scól'a, aratandu totu odata si modulu, cumu ele se potu aplicá mai cu succesu.

Intre midilócele acestea ocupa unu locu principalu fora midoiéla curatieni'a. Curatieni'a este de cea mai mare influentia asupra sanetatiei nóstre. De omulu curatu fugu morburile, precumu fuge seracía de omulu laboriosu; precandu din contra necuratieni'a e elementulu, in care se producú si graséza tóte epidemiile. Au nu scimu, ca d. e. choler'a, bubatulu seau versatulu etc. cercetéza mai cu séma localitatíle lipsite de curatienia? — Curatieni'a inse inaintéza si bunastarea nóstra materiala, cunoscutu fiendu, ca obiectele pastrate cu curatienia tienu neasemenatu mai multu, decatu obiectele neglese in punctulu acést'a. — Si cine nu scie, catu de multu ne recomanda curatieni'a si inaintea altora? — Afara de aceste suntemu indreptatíti a presupune, ca omulu curatu in cele din afara se va nevoi a fi totu asia si in cele interne, in cele morale. Necuratieni'a in totu casulu vedesce unu sentiu degeratu, coruptu si crudu. —

Din tóte aceste urméza, ca scól'a e deobligata a face pre elevii sei se iubésca curatieni'a, cá apoi cu atatu mai siguru se o deprindia si in vietí'a practica.

Spre acestu scopu se cere:

1. Cá invetiatoriulu se premérgea eleviloru sei insusi cu esemplu bunu. Curatieni'a e virtutea sentimentulni si gustului esteticu seau frumosu; precumu inse gustulu esteticu se cultivéza numai contemplandu obiecte frumóse, asia si sentiulu de curatienia se desvólta numai privindu lucruri curate. Mai antaiu de tóte inse are a fi curatu insusi invetiatoriulu, si inca intr'o dí cá intr'alta din talpi si pana in crescetú. Perulu seu se fia totu deauna pieptenatu cumu se cuvine, faci'a, urechile si manile sale spalate, unghile taiate, vestmintele de sus pana diosu la incalçiaminte periate si curatíte cu ingrigire. Cumu aru si fi cu potintia, cá scolarii se iubésca

curatienea, vedindu, ca invetiatoriulu loru nu pune pondu pe ea! Nu e vorb'a, cá invetiatoriulu se aiba pururea vestminte nóue, se cere inse, cá ele se fia in stare buna si curate; ér cuviinti'a aduce cu sene, cá invetiatoriulu nici candu se nu se presenteze in scóla in haine, cari le póte portá numai acasa. Imbrace-se si ajusteze-se fiacare invetiatoriu asia, cá cumu ar asteptá in totu momentulu unu óspe seau unu superioru alu seu.

Invetiatoriulu se va ingrigí mai incolo, cá nunumai persón'a sa, ci si sal'a de propunere de impreuna cu tóte obiectele si recvisitele din ea, apoi scól'a preste totu cu curtea, gradin'a si poméri'a ei se fia pentru scolari modelu de curatienia si ordine. Padimentulu scólei are a fi meturatu in fiacare dí celu puçinu odata, cu mèturi moi seau cu perie, cá astfelu se se póta sterge bine tóta pulberea, carea remanendu pe podele prin frecarea petióreloru se inaltia in aeru si inspirandu-se póte causá usioru morburi de plamani. Candu podelele au ajunsu a fi prea mangite, ele trebuie spalate. — Parietii si podulu scólei asemenea au a fi stersi de pulbere si de paingini in tóta dñu'a. Ferestrele, chiar si usile, mesele si scaunele trebuie spalate, de cate ori va cere trebuinti'a. — Fia care lucru si recvisitu de scóla are a fi nunumai curatítu, ci si asediatu la loculu seu cuvenitu. Scurtu: tóte in scóla au se fia curate si bine ordinate, aratandu si prin acést'a, ca scól'a e unu locu santu. Cu catu vomu relevá in faci'a scolariilor acestu caracteru alu scólei, cu atatu ne va succede mai bine oper'a educatiunei preste totu. Afara de acést'a se nu uite invetiatoriulu, cá o parte buna din viéti'a sa o petrece in scóla; faca deci, cá acestu locu se fia pentru elu si pentru scolarii sei unu locu placutu si sanetosu! — Analogu cu celelalte apertinentie ale scólei.

Vomu fi póte intrebati: cine se meture, se stérgea si se spele in scóla? Invetiatoriulu se va adresá in privintni'a acést'a catra capulu comunei, cerendu, cá lucrurile aceste se se faca pe spese publice prin unu servitoriu anumitu; déca inse capulu comunei din nepri-cepere i-ar refúsá cererea, se nu se supere tare, ci se dispuna a se indepliní tóte pe róndu de catra scolari si specialu de catra scolaritie, carora nu le va fi spre stricatiune a tiené impreuna in róndu bunu o localitate, carea e sí a loru, deprindiendu-se astfelu de timpuriu cu lucruri, cari voru avé a le face odata cá mame si económe; cáci:

2. Scolarii nunumai se védia, ci se si deprindia curatienia cu totu deadinsulu, de órace numai ce deprindemu de mici, facemu candu suntemu mari. Esperintiá ne invétiá, ca unu copilu dedatu la curatienia, mangindu-se cumu-va nu are stare si plange chiar, cá se fia éراسi curatítu. Pentru aceea invetiatoriulu nu va suferi la scolarii sei nici unu felu de necuratienia, nici la trupu, nici la vestminte si nici in obiectele si ocupatiunile de scóla, ci din contra va staruí cu pacientia de fieru, cu iubire si perseverantia, cá ei se observe in tóte cea mai stricta curatienia. Inca in dñu'a, candu copii vinu pentru prim'a data la scóla, invetiatoriulu le va

spune, cumu au densii a se portá in privinti'a acést'a cá scolari, spre destingere de copii, cari nu suntu asia de fericiti a poté amblá la scóla. Scolarii trebuie se se spele si se se curatiésca, de cate ori vinu la scóla, adeca inainte si dupa scóla; mai cu séma se-si spele bine ochii, urechile, gur'a, nasulu, grumadii si manile, se-si ude totu deauna si perulu de pe capu si se-lu pieptene frumosu, astfelu cá tóta fruntea se remana libera; asemenea se-si taia unghile, de cate ori va cere trebuinti'a. Spre a se convinge, déca si intru catu scolarii urméza svaturile sale, invetiatoriulu i va visitá adeseori in persóna seau prin unu scolariu incrediutu, va face inse acést'a de regula inainte de scóla, cá se aiba inca tempu, pre cei negligenti a-i tramite afara seau la fontana spre a indepliní ceea ce au intrelasatu a face acasa. Invetiatoriulu cu anima nu se va gená, candu si candu a spalá seau pieptená insusi cu man'a sa cate pre unu copilu seracu seau orfanu; au idealulu nostru, invetiatoriulu divinu, nu a spalatu cu man'a-i propria petiórele discipuliloru sei? — Mai departe invetiatoriulu va staruí, cá scolarii se fia curati si la vestminte; le va spune inse, ca e mai bine a grigí, cá vestmintele se nu se mangésca si negrésca iute, pentru ca prin curatire si spalare multa se strica mai curundu. Spre acestu scopu scolarii se se ferésca a prinde seau a sterge cu vestmintele loru obiecte necurate. Scolarii cu rufe prea negre, precumu si cei necuratiti si plini de parasi au a fi inviati se róge pre mamele loru a-i schimbá si curatí; pana atunci cei din urma voru trebui se siédia in scóla separatu. Invetiatoriulu va spune scolariilor si cumu se se imbrace, cá vestmintele se le stée mai bine si mai frumosu. — Cartile si celelalte recvisite de invetiamentu asemenea trebuie ténute in cea mai mare curatienia si ordine. In carti nu e permis scolariilor nici a scrie, nici a desemná; numele scolariului se scrie numai odata, frumosu si simplu, in capulu cartiei, acést'a cu scopu, cá pierdiendu-se cartea, se se scie, cine e proprietariulu ei. Cadrele tablitiloru se spala din candu in candu cu lesa. Despre tóte aceste invetiatoriulu se va convinge prin visitatiuni dese, si pre scolarii iubitori de curatienia i va laudá si pune de exemplu, ér pre cei negligenti i va mustrá. — Mai incolo scolarii voru observá tóta curatienia posibila chiar si in ocupatiunile loru scripturistice; aici invetiatoriulu le va spune, ca unu scolariu bravu nici candu nu pune inaintea invetiatoriului seu ocupatiuni mangite, scrise in fuga si reu, si pline de erori si corecturi, ci atari teme mai bine le mai scrie odata. — In fine scolarii voru fi adtrinsi a inaintá in tótu modulu si curatienia, ce are se domnésca in cas'a scólei. Asia d. e. pentru cá podelele se fia mai curate, scolarii voru avé a-si curatí bine petiórele in tind'a seau in ambitulu scólei de o radiusia propria, carea se póte procurá si dela celu din urma fauru de pe saté. Totu spre scopulu acest'a scolarii trebuie invetiati si deprinsi a nu aruncá in scóla bucati de chartia, pene rele, fermaturi de pane etc., ci tóte aceste a le aduná la sene si esindu intre óre seau dupa scóla afara a le duce la loculu destinat. — Cumu ca

scolarii au a pazí curatieni'a inca si in ambulatori, in curtea scólei, in gradina si in pomeria, se întielege de sene.

3. Pentru cá inse dedarea se fia durabila, se cere neaperatu, cá cu ea se se unésca inca si invetiatur'a; pentru aceea invetiatoriulu nu va lipsí, la ocașimi bine venite a aratá scolariloru mai maturi folósale curatieniei, dovedindu ca densa inaintéza sanetatea si bunastarea nóstra materiala si ne face placuti inaintea altora. Asia d. e. tractandu la istori'a naturala despre constituțiunea corpului omenescu, va vorbí între altele si despre modulu cumu evaporéza si asuda corpulu, cumu acestu procesu prin curatírea píelei si a vestmintelor se inaintéza, ér din contra prin necuratienia se împiedeca si produce feliu de feliu de morburi; vorbindu la fisica despre aeru, va aratá, care aeru se numesce curatu si care necuratu seau coruptu, si catu de stricatiósa e inspirarea acestuia din urma. Totu asia despre apa. Fiendu vorb'a despre epidemie, invetiatoriulu va spune scolariloru, ca arm'a cea mai puternica in contra loru érași e — curatieni'a. Alte folóse ale curatieniei le va atinge la esplicarea pieselor de lectura seau la alte ocașimi.

Pentru o deprindere mai buna a celoru invetiate in scóla, invetiatoriulu va provocá si ambitiuiná pre scolaru, a urmá si a casa ceea ce au vediutu facundu-se in scóla; mai cu séma va indemná fetitiel' a fi in cutare seau cutare directiune mana de ajutoriu mamelor sale. In privinti'a acést'a inse invetiatoriulu va fi precautu, cá se nu provóce susceptibilitátile nimenii.

Astfeliu prin esemplu bunu, prin dedare si invetiatura ne va succede de siguru, a face pre scolaru se iubésca curatieni'a si a o transplantá in tóte afacerile vietiei practice: „Non scholae, sed vitae discendum“, nu pentru scóla, cí pentru viétia avemu se invetiamu.

Concedemu si aici, ca lucrulu e greu, pentru ca asia e educatiunea preste totu; inse imposibilu nu e, si pre langa energíá, pacientia si iubire vomu isbutí. Mai greu ne va fi, cá de comunu, inceputulu. O mama întrebata fiendu, cumu si-a potutu ea cresce toti fi asia de bine, respunse: „Mi-am datu tóta silinti'a a cresce bine pre celu de antaiu.“ Asia e si in scóla; unu róndu de copii crescuti bine — de aici in colo tóte virtutíle prosperéza mai usioru.

Ori cata greutate inse ne-ar face deprinderea copiiloru la curatienia, lucrulu e demnu de ostenél'a nóstra. Au nu vedemu, cumu strainii nu mai incéta a ne imputá între multe altele si necuratienia? Inca la 1870 fói'a germana „Europa“ intr'unu articlu: „Poporulu tieranu din Romani'a“ scrie urmatóriel' : „Acestu poporu e fórte necuratu; se abate cu totulu de la vecinii sei iubitori de bái, de Rusi si Turci. Romanulu se nasce, si dupa o viétia lunga móre, fora a se fi scaldatu macaru odata. Adevératu, ca in unele parti ale tierei sale este mare lipsa de apa; inse nici Romanulu de langa tiermurulu Dunareii nu e cu nimicu mai curatu. In Turci'a chiar si prin colibele cele mai serace afii aparate de spalatu, in satele romane inse nici urma de asia ceva, desi trebuinti'a

e mai mare, de órace ómenii locuiescu aici prin cuiburi searnave cu animalele la unu locu.“

Éca cu unu motivu mai multu, de a dedicá obiectulu din cestiune tóta atentiunea posibila!

De pe campulu educatiunei practice.

Toti omenii cu precepere recunosc, cumu ca educatiunea este un'a dintre cele mai grele afaceri omenesci. Inca Confuciu dise, ca trei lucruri suntu mai cu anevóia in lume, a nasce, a domní, a educá. Pentru educatoriulu nu e de ajunsu, a cunóscé numai teoriel' educatiunei, ci se cere a le scí si aplicá corectu. In privinti'a acést'a chiamarea educatoriului sémena multu cu a juristului: ambii au se aplice regule generale la casuri speciale, concrete; pre candu inse juristulu are tempu a meditá asupra lucrulu si — cerendu lips'a — a deschide carti si a se informá mai deaprópe, educatoriulu in cele mai multe casuri trebue se se reculéga la momentu, se clasifice numai decatu fapt'a cutare si se-si infașisize indata regulele, dupa cari are se procedá. In educatiune o eróre comisa anevóia se mai póte repará; aici procesele nu se potu reasumá, nu esista „restitutio in integrum“, celu pușinu pentru reputatiunea educatoriului nu.

Multu ajuta educatoriului in privinti'a acést'a esperintiele facute pe campulu spinosu alu educatiunei. De óra ce inse viétia unui omu e prea scurta spre a poté face esperintie multe si de totu felulu, pentru aceea e fórte bine si de doritu, cá educatori si se comunice unii altora imprumutatu esperintiele adunate.

Éca scopulu, pentru care anu deschisu in fói'a nóstra rubric'a de sus!

Invítandu deci pre profesorii, invetiatorii si educatori nostri, cá in interesulu causei, careia servim cu totii, se nu pregete a ne comunicá spre publicare in lo-enlu acést'a esperintiele facute in pracs'a educatiunei si a instructiunei, vomu incepe de o candata cu impartasirea esperintielor, cari dejá ne stau la dispușetiune.

I.

Intorcându-me din P., unde dela 1853 pana la 1857 'mi facusemu studiale pedagogice, mi-se concediú érași clasa superiora dela scól'a normala din N. Abia asteptámu se se incépa scól'a, cá se probezu in pracs'a invetiaturile, cari in teori'a le affai atatu de frumóse si corecte; doriaș se me vediu in lucru, in lucru multu si greu, cá se-mi potiu cercá poterile.

In fine momentulu asteptatu cu atat'a neastemperu sosí; pentru clasa mea fura inmatriculatí c. 100 de scolaru in etate dela 10 — 20 de ani.

Indata in primele septemani mi-se plansera dintre scolaru, unulu astadi, altulu mane, ca le-aru fi „peritu“ din scóla carti séau alte recvisite de invetiamentu. De candu sum nici unu vitiu nu me póte indigna mai tare, decatu furtulu; pentru aceea 'mi propusei indata a luá tóte mesuril' spre a sterpi cu deseversire acestu vitiu din clasa mea.

Cerui deci dela respectivii informatiuni mai dea-

própe si-i intrebai între altele, ca pre cine ar avé ei prepusu seau suspitiune? Prepusurile loru se indreptau mai cu séma în contra scolariului M., copilu din casa onorabila, inse cam neglígente în lucrurile sale. Indiciele inse erau prea nesígure, de catu se fi cutesatu a întreprinde pe basea loru o investigatiune formala, pentru ca invetiasem în pedagogía, ca nu póte fi pentru moralitatea scolariilor mai periculosu, decatu o investigatiune, carea nu duce la scopu. Dfsei deci scolariilor respectivi se fia în asteptare, se taca despre lucru, dar se pandésca cumu voru scí mai bine, si dandu de urma, se me aviseze. Intr' aceea inse furturile se repetra, totu asia de rafínatu cá mai înainte. Acumu publicai casurile în clase, aratai scolariilor, ca e rusfne pentru ori care clase, în senulu careia se petrecu atari fapte miserabile, mai rusfne inse pentru clasa superiora, si-i provocai, a conlucrá cu totii, cá se aflamu furulu si eliminandu-lu din scóla, se spelamu acésta péta hida de pe clase. A dóu'a df veni la mine acasa unu scolariu, 'mi aratà cártea, ce i-se furase mai înainte, si — 'mi spuse, ca o aflà la scolariulu M., carele i apromise o remuneratiune, déca nu-lu va denunciá. Dfsei scolariului se-si tiena cartea, se nu faca inse vorba, càci acumu voiú lucrà io.

M'am întrebatu: ce se facu? Nu me indoiam, ca furulu e scolariulu M., si ca nici nu va negá fapt'a; vorb'a inse erá: ce se incepu cu elu? Nu me cugetam la modulu, cumu se-lu pedepsescu, ci cumu se-lu vindecu mai siguru de pecatu?

L'am chiamatu la mine acasa, mi-a marturisitu totu. Atunci dicundu-i se se uite la mine, l'am întrebatu, ca scie elu, ce a facutu? scie elu, ce însemnéza a furá? si apoi i-am descrisu furtulu cu colorile cele mai negre; i-am aratatú, ca a furá însemneza a luá averea si sudórea altuia, la care nu avemu nici unu dreptu; ca furtulu nu e o gresiéla simpla, de órace se face cu sange rece, cu precugetare; ca numai omenii cei mai prapaditi fura; ca furulu ori cata invetiatura ar avé, nime nu-lu primesce în cas'a sa, în servitiulu seu, ci din contra toti omenii de omenia se întorcu cu dispretiu de catra elu. „Si ce voru face parintii tei cei de omenia? Ei voru stá se se bage în pamentu de rusfne, audiendu ca fiulu loru este unu furu, întielegi: fiulu loru unu furu!“ — Copilulu incepù a tremurá, a rosí si a plange în gur'a mare. — „Fi bunu, dle invetiatoriu, si me iérta, ca nu voiú mai furá în viéti'a mea; vediu, ce pecatu mare am facutu, inse mai bine se moriu, de catu se mai iéu, ce nu este alu meu; numai de asta data me mai iérta!“ — Privindu cu serio-sitate în ochii sei, am continuata: „Dfci, ca nu vei mai face acestu pecatu mare, si de rusfne? Dà man'a cu mine!“ Si tienendu drépt'a lui în drépt'a mea, am adausu: „Ai datu man'a cu invetiatoriulu teu, ca nu vei mai furá în viéti'a ta; sci tu, ce va se dfca a dá man'a cu iuvetiatoriulu teu? Omulu de omenia, ori cui se-si dée cuventulu, trebuie se sf-lu tiena cu credintia; cu atatu mai vertosu se cuvine se faca acést'a scolariulu, carele a datu man'a cu invetiatoriulu seu. De ai sci

ca te prapadesci, dar se nu-ti frangi parol'a. Credi tu ca vei fi în stare a-ti tiené apromisiunea. — „Voiú fi,“ dle invetiatoriu! — „Te iertu!“

Doi ani mai fú M. scolarulu meu, dar nu am avutu cu elu nici celu mai micu cuventu leganatu în privinti'a acést'a; ér cu invetiatur'a ajunsu alu treile în clase.

Dupa unu tempu óre care, cá se satisfacú sentiului moralu si opiniunei publice din clase, luandu ansa dela o piesa de lectura, am aratatú si aici, ce pecatu uritosu e furtulu, fora inse a face amintire de scolariulu M.; am adausu numai: „Ddieu nu vrea mórtea peccatosului, ci se se întórca si se fià viu.“ „Speru,“ am terminatu, „ca clasa nóstra nu va mai fi intinata cu peccatu acest'a!“

II.

Unu invetiatoriu în etate de 60 de ani scrie: Înainte de a trece din lumea acést'a, voiú se enarezu o întemplare din viéti'a mea cá scolariu. De mai multu tempu incetasem a me mai prepará din Liviu; inse parte gacindu insumi, parte prin inspirarile conscolariilor miei scapai totu deauna binisioru. Celu puçinu asia credeam io. Odata inse mi propusei seriosu si resolutu, a nu mai neglige nici o lectiune, din contra a me pune din tóte poterile pe limb'a latina. Intr'o séra siediu la lumina pana dupa 11 óre si nunumai me pregati-i cumu se cade pentru Liviu de adóu'a df, ci inca invetiai bine si lectiunile neglese, sf-mi compusei tóte vocabulele relative. Nici astadi dupa 45 de ani nu uitu bucuri'a si indestulirea, cu carea plecai adóu'a df la scóla, de abia asteptandu se dau probe despre diliginti'a mea. Dar ce se vedi? Fui întrebatu, si inca din lectiunea cea nóua; din întemplare inse sari-i preste unu cuventu din propusetiune, si acumu profesoriulu fora a-mi ajutá seau a-mi dá tempu de reculegere 'si descarcà mani'a asupra-mi si pentru lectiunile precedente. Me tractà cu cuvinte grele si-mi dete si not'a de „lenesiu“. M'asi fi potutu escusá usioru, aratandu profesoriului preparatiunile mele; inse unu baetánu de 15 ani nu se sci reculege indata, póte ca nici profesorulu nu mi-se parù dispusu de a me ascultá, mai cu séma inse caderea mea din ceriulu ilusiuniloru me ametí totalu. Tacui, si candu profesoriulu est din clase, aruncaí pre Liviu în usia, de trasní. Profesoriulu se întórce iute în clase, io me tradezu de faptuitoriu, si iéu cá pedépsa dóue óre arestu.

Întemplarea acést'a nu are lipsa de reflexiuni multe. Profesoriulu mi-a facutu nedreptate, si éراسi póte ca nu. O nota dóua pentru órele de mai înainte am meritatu; inse astadi dupa unu propusu atatu de salutariu, dupa o preparare cu atat'a diligintia, dupa o séra si o demanétia atatu de serina, — o esperintia asia de amara! Atata inse urméza din cele de sus, ca invetiatoriulu si educatoriulu trebuie se fia cu tóta precautiunea, candu pedepsescu seau 'si esprima pararea asupra prestatiuniloru unui scolariu. Recunoscundu meritulu, ne facemu detori'a; inse ignorandu-lu seau negandu-lu, peccatuimu în contra scolariiloru 'si provocamu urmari necalculabile.

Din conferinție invetiatorești.

Invetiatorii din cercul Staroșnetiului în Bucovina, avându a delibera asupra chestiunilor:

I. Prin ce se împiedecă în Bucovina prosperarea educației și a invetiamentului?

II. Cări suntu midilócele spre a consolidá érași disciplin'a alterata prin casarea pedepselor corporale? s'au intrunitu în următoriele:

I.

Causele, cări împiedecă prosperarea invetiamentului și educației în Bucovina se reducu la următoriele:

1. Cele mai multe comunitati scolastice dela tíera au pusetiune respita.

2. Poporului i lipsesce convingerea baséta pe esperinție proprie despre necesitatea și folosulu instrucțiunei.

3. Poporul dela tíera e seracu și întrebuințéza copii la lucruri economice pe acasa și la campu.

4. Parinții suntu betfi și indolenti.

5. Antistiilor comunale și comitetelor scolastice le lipsesce preceperea, vói'a resoluta, energí'a și curagiulu în privinți'a acést'a.

6. Scólele suntu rare, de unde urméza, ca poporul nu le privesce de institutiuni importante.

7. În multe locuri: lips'a de invetiatori și salariarea lor miserabila.

8. Cladirea, sustienerea și ajustarea scólelor e înca de totu primitiva.

9. Poporul nu primesce impulsione spirituale prin prelegeri și discursuri publice și prin biblioteci scolastice.

10. Invetiatorii și scolarii suntu ingreunati cu limbi multe, mai cu séma acolo, unde scolarii aparținu mai multor natiunalitati.

11. Numerulu serbatorilor e fórte mare, cu deosebire la scólele cu elevi de mai multe confesiuni.

12. De multe ori caus'a jace în invetiatori, lipsindu-le zelulu, diliginți'a și conduit'a nepetata, fiendu indiferenti cu privire la superstitiunile și indolinti'a comunelor și a membrilor acestora față de invetiamentu și educațiune, traindu în discordia și fiendu incapabili de a-si atrage iubirea și stim'a parinților și a scolarilor și a înalțiá scól'a în ochii poporului.

II.

Midilóce pentru înaintarea disciplinei:

1. Primulu și celu mai eficace midilocu pentru mantnerea disciplinei jace în personalitatea invetiatoriului. Invetiatoriulu se se nevoiésca prin portarea sa în și afara de scóla, prin iubire și devotamentu catra chiamarea sa, prin punctualitate, imparțialitate și consecința a-si procurá respectulu și iubirea elevilor sei.

2. Invetiatoriulu se se prepareze conscientiosu pentru fiacare lectiune, se-si faca propunerea interesanta și atragutória și catu se póte se o baséze pe intuitiune, și astfelu se escite atentiunea scolarilor.

3. Invetiatoriulu se se presenteze în scóla cu unu patrariu de óra înainte de începerea invetiamentului, se

nu încépa propunerea, pana ce nu e totulu în linisce și ordine și scolarii privescu la elu cu atentiune încordata.

4. La cea mai mica conturbare, invetiatoriulu se opresce în propunere, privesce în giuru de sene, cá cumu ar vrea se erueze pre celu vinovatu, sufocandu astfelu tóta neliniscea înca în nascere.

5. Scolarii fora stare se-i tíena aprópe de sene și se-i provóce adese ori a respunde.

6. Invetiatoriulu se ocupe în scóla unu locu fiesu, de unde se póta vedé cu o privire pre toti scolarii.

7. În vestminte și gesturi invetiatoriulu va încunjiurá ceea ce ar poté fi prea batatoriu la ochi, și în scóla nu va amblá încóce și incolo.

8. Elu va delaturá din scóla totu, ce ar poté conturbá atentiunea scolarilor și nu va suferi pe bance carti și alte recvisite, cări nu suntu necesarie pentru propunerea respectiva. *Bukov. päd. Blätter.*

III.

În Bohemi'a pentru prim'a data, de candu suntu în vigóre nóuele legi scolastice, avù locu în Decembre a. tr. o conferinția compusa din invetiatori germani și cehi. Concursulu din ambe partile fú fórte viu și deliberarea urmá cu zelu și cunoscința de lucru. Unu sfru de chestiuni fura discutate, cări se referescu parte la cercetarea scólei, parte la materi'a de invetiamentu în scólele populare. Între altele se primira aprópe în unanimitate următoriele propuneri: 1. Didactrulu se înceteze pre totindenea. 2. Dispusetiunile relative la cercetarea scólelor se se esecute cu tóta stricteti'a. 3. **Comunele se fia astrinse a provedé pre scolarii seraci cu vestmintele și recvisitele scolastice necesarie.** 4. Pe sate se se infientieze institute pentru ingrigirea copiilor mici, pentru cá astfelu copii mai marisiori de parinti seraci se nu fia subtrasi dela scóla prin ingrigirea de fratnii lor mai mici. 5. Ministeriulu se fia recercatu a se ingrigi de carti nóue scolastice, fia prin escriere de premia, fia prin întielegere directa cu pedagogi de reputatiune **A. p. Rundschau.**

Biografie istorice.

(Urmare.)

5. Mórtea lui Romulu.

Toti vecinii cei mai slabi trebuira se se plece înainte lui Romulu. Cei mai tari aveau frica de elu. Bravulu poporu alu Veientiloru înca fu invinsu, și se díce ca la Fidene, Romulu singuru ar fi ucisu cu man'a propria mai multe sute. Unu norocu atatu de mare lu fece prea inganfatu, elu devení totu mai despotu față cu supusii sei și mai falosu față de patricii, elu portá pe de desubtu unu vestmentu de purpura și o toga blanita cu purpura. La tóte afacerile publice siedea pe unu tron cu spate. Tatu de un'a erá încungiuratu d'o ceta de juni numiti celeri séu iuti de la iutimea cu care indeplineau comandele lui. Lictorii (de 'la a legá) prindeau și legau pe ori și cine, care sumutiá nemultumire în contr'a regelui.

O potere atâtu de netiermurita (nerestrensa) produse nemulțumire și ura în patricii. Acestia se conjurara în ascunsu se omôre pe Romulu. Odinôra regele ținea adunare de poporu; d'odata se nasce o tempestate grea. Ceriulu se 'nuoreza, fulgera și trăsnește; poporulu se 'mprascia, că se si-afle scapare d'inaintea furtunei. Momentulu acest'a, candu tôte erau în confusiune, senatorii 'lu felosescu pentru a si-duce în depălinire planulu loru de resbunare. Romulu disparu d'odata. Poporulu se aduna éra și cere se si-védia regele. Atunci se radicà Juliu Proculu, unu patricianu fruntasiu, și jurà, ca lui i'sa aretatu Romulu cu multu mai frumosu și mai mare, de cum l'a vedutu mai 'nainte, ornatu cu arme pompôse, inflacarátore. Inspaimentatu de ast'a, l'a întrebatu: „O! rege, cu ce te-amu vatematu, de ne parasesci, în catu tóta cetatea trebuie se jelésca dupa tine?“ La acestea a respunsu Romulu: „Voi'a dieiloru a fostu, o Procule, că eu se me rentorcu, de unde am venitu, dupa-ce mi-am implinitu detorinti'a mea pe pamentu. Spune Romaniloru, ca ei se voru radicà la culmea cea mai înalta a poterei omenesci, déca voru fi cumpetati și virtuosu, ér eu ve voiu fi unu Dieu patronu îndurătoriu!“ Pe toti i-cuprinse o miscare miraculôsa, și Romulu de aici înainte fû adoratù că unu Dieu sub numele de Quirinù.

(Va urmá).

Proiectu de lege, relativu la instructiunea din scólele gimnasiale și reale.

(Urmare.)

§. 21.

Numerulu profesoriloru unui gimnasiu séu a unei scóle reale afóra de profesorulu pentru desemenù, de cei pentru caligrafia, gimnastica și de cei pentru obiectele neobligate de invetiamentu este: la unu înstitutu cu 8 clase celu puçinu 12, la unulu cu 6 clase celu puçinu 9, la unulu cu 4 clase celu puçinu 6.

În o atare scóla media directorulu nu se póte îndatorá la mai multe de catu 10, professorii de specialitati nu la mai multe decatu 18, ér profesorulu pentru desemnù nu la mai multe decatu 20 de óre pe septemana.

§. 22.

Órele de instructiune în o septemana, luandu afara gimnastic'a, pentru scolarii claselorú inferióre nu potu trece preste 28, er' pentru cei din clasele superióre nu potu trece preste 30 de óre.

§. 23.

Gimnasticá are a se organisá în fiacare institutu astfeliu, că fiacare elevu se se impartasiésca la deprinderi corporale corespundiatóre etatii și fortiei sale corporale de 4 ori pe septemana, celu puçinu cate o óra odata.

Incependu din clasa a V-a si pana la finea cursului de instructiune se instruésca fiacare scolariu în exercitiale militare de arme (infanteria) și în tragerea la semnu. Acesti scolari se deprindu în gimnastica de 2 ori pe septemana, și în exercitiale militare odata.

Dela deprinderile militare nu se potu dispensá

numai acei scolari, cari pe temeiulu unui atestatu medicalu arata, ca constitutiunea loru corporala nu e capabila de astfeliu de deprinderi.

Armele, munitiunea, ce se receru la deprinderile militare și la trasulu la semnu, precumu și aparatele gimnastice și militare le procura statulu gratis pentru fiacare institutu și le predà unei diregatorii incredintiate decatra ministru cu ingrigirea loru, pentru acaroru conservare diregatori'a respectiva e respunsabila.

Planulu de invetiamentu pentru instructiunea militara 'lu stabilește ministrulu de instructiune în contielegere cu ministrulu pentru aপরarea țierei.

Trasulu la semnu și celelalte deprinderi militare suntu a se efectui sub conducerea și inspectiunea individiloru recunoscuti de capaci decatra ministrulu pentru aপরarea țierei, și déca între profesorii institutului nu s'aru aflá unu atare individu, apoi la recercarea directiunei ministrulu de instructiune în contielegere cu alu aপরarei țierei, va incredintiá instructiunea unui individu, care va primí pentru ostení'a sa unu onorariu corespundiatóriu.

Aceste deprinderi militare inca se indeplinescu sub immediatá priveghiare a directiunei institutului.

Clasificatiunile obtienute în deprinderile militare se introduc în testimoniale scolariloru.

§. 24.

În câte o clase gimnasiala séu reala de regula nu potu fi mai multi decatu 50 de scolari; déca numerulu mai mare a scolariloru pretinde infintiarea de clase paralele și înmultirea poteriloru didactice în sensulu §-lui 16, va dispune în urm'a aratarei relative ministrulu cultelorú și instructiunei.

(Va urmá).

Franciscu Deacu catra unu june.

Franciscu Deacu, celebrulu patriotu magiaru, „intieptulu patriei“, nu mai petrece între cei vii, repósandu la 28. Ianuariu a. c. Mórtea densului a scosu la lumina între altele și o epistola a sa fórte memorabila. Noi credemu, ca nu-i potemu face în fói'a nóstra o amintire mai demna, decatu reproducundu acea epistola, plina de principia etice și pedagogice.

Fiiulu poetului magiaru Michaile Vörösmarty, amiculu intimu alu lui Franciscu Deacu, ceruse dela acest'a o carte. Deacu i o tramite cu urmatóri'a epistola:

Iubite fiiule!

Primesce cartea acést'a cá suveniru dela unu amicu fidelu alu parintelui Teu!

„Primesce totu adata și invetiaturile urmatórie scóse din cartea vietiei, și ié aminte svaturile, cari Ti-le dedica iubirea unui amicu.

„Preste puçinu Vei intrá în flórea etatiei Tale de june. În tempulu acest'a anim'a omenésca e mai susceptibila pentru totu ce este frumosu și bunu. Pune deci acumu fundamentulu la viitorulu Teu moralu! Grigile serióse ale vietiei inca nu s'au apropiatu de Tine; iubirea cea mai frageda a parintiloru Te conduce în

calea vietiei Tale, scutindu-Te si admoniandu-Te, si delatura impiedimentele din cariera Ta.

„Tóte poterile Tale corporale si spirituale le poti intrebuintia fora grigia pentru cultivarea si desvoltarea animei si mintiei Tale; nimic'a nu Te conturba intru acést'a, numai vói'a Ta se fia curata si tare. Vei avé a invinge numai greutatile, ce Ti-le póte opune inclinarea spre neglijentia si sburdatiune.

„Fia deci nevointi'a Ta indreptata intr' acolo de a invinge greutatile aceste, si totu momentulu tineretiloru Tale a-lu folosí astfelu, cá poterile Tale prin lucru si diligintia se se consolideze, si capacitatile Tale se se sporésca.

„Candu apoi odata in calea seriósa a vietiei, in lupta cu capriciele sortiei schimbatióse, in betf'a norocului ametitoriu, seau sub lovirile unei fatalitati torturatórie, Vei fi avisatu la puterea si perseveranti'a Ta propria, atunci fora frica si sfiéla Vei alege calea, care Ti-o va deliniá moral'a si detorinti'a de omu.

„Parintii Tei se lipescu de Tine plini de semtiemintele fericitórie ale iubirei intime; Tu esti obiectulu sperantieloru si aspiratiuniloru loru celoru mai frumóse. Grigesce, cá nici candu in semtiemintele aceste se nu-se amestece amaratiunea; nu alunecá pana acolo, cá sperantiele acestea se se stinga. Binecuventarea parintiloru nu stá in rogatiunile, cari ei le inaltia dílnicu la ceriu pentru binele filoru sei; de atari rogatiuni se impartasiescu si fii nemultiamitori. Adeveratele binecuventari ale parintiloru suntu acele lacrimi de bucuria, cari le stórcé din ochii acestor'a diliginti'a si escelinti'a filoru sei.

„Asemene nu cuvintele condannatórie ale parintiloru semnifica blastemulu, ci lacrimile de dorere, ce le vérsa acestia din caus'a imoralitatiei si neglijentiei filoru loru.

„Teme-Te de acestu blastemu si nevoiesce-Te a face pre parintii Tei se verse lacrimi de bucuria! Fà, cá semtiemintele iubirei fiesci impreunate cu reverinti'a cea mai mare se se inradecineze si intarésca in anim'a Ta. Nu iutá de ele, ori in ce pusetiune a vietiei Te Vei aflá, chiar nici candu spre acést'a ai avé cause ori catu de fundaté.

„Dóue semtieminte puternice a plantatu natur'a in anim'a Ta: dreptatea si amórea. Aceste se-Ti fia stelele luminatórie in calea vietiei Tale. Urmandu-le nu Vei decadé nici candu moralicesce, si de Te-ar persecutá fatalitatea cea mai mare.

„Fi dereptu catra ori si cine! Asupra eroriloru Tale judeca cu rigozitate, cu blandetia inse asupra defecteloru altor'a.

„Nu lipsí nici candu pre deaprópele Teu de spriginirea Ta binevoitória! Cine e indiferentu faéa de bucuri'a nevinovata a altor'a; cine e in stare a priví fora anima la suferintiele deapropelui seu, acel'a nu merita, nici nu casciga iubirea acestuia.

Pretiulu iubirei póte fi numai iubirea. Se voru produce in anim'a Ta inimici puternici, cari voru tinde a sufocá seau imparechiá semtiemintele de iubire

si dreptate, sadite intr' ins'a; — acesti inimici puternici suntu pasiunile. Cu taria si vóia energica Vei invinge inse si pre acesti'a.

„Grigesce deci, cá anim'a si mintea Ta se nu fia subjugate de pasiuni; cáci apesatória si perniciosá este dominatiunea acestora si prea calificata a degradá pre omu la animalu.

„Feresce-Te de tóta desiért'a incredere in Tine. De cumu-va favorulu ursitei Te-ar inaltia preste amicii Tei, nu face, cá ei se semtiésca acést'a; anim'a si iubirea Ta fia cu ei. Folosesce darurile sortiei spre binele Teu si alu deapropelui Teu; nu abusá inse nici candu de ele spre daun'a au superarea altor'a.

„Pazesce-Te de a vatemá pre cine-va in modu semtitoriu prin arm'a cu dóue taisiuri a batjocurei si ironiei. Risulu incuragiatoriu, ce insoéiesce batjocur'a Ta, dispare iute, si in anim'a celui vatematu prin ironi'a Ta, remane amaratiune. Triumfulu momentanu alu desiértatiunei Tale, 'lu cumperi cu pierderea iubirei avute.

„Incungiura invidi'a! Preferintiele altor'a se Te stimuleze la mai mare diligintia. Intristarea pentru fericirea altora si ur'a contra acelor'a, pre cari nu-i poti ajunge, este o gangrena in anim'a omenésca, de care se ingretiosiéza totu omulu de omenia. Invidi'a involve in sene pedéps'a; caci tóta bucuri'a celui invidiosu e inveninata, si elu insusi e obiectulu urgisirei generale.

„Evitéza si sburdatiunea. Prin tr'ins'a 'Ti causezi dauna mai multa si mai semtítória, decatu se o mai poti repará candu-va. Nu Te jocá cu nesocotintia cu darurile sortiei. Nu respí nici tempulu, nici averea; cáci ce respesci din aceste in tineretie, aceea Vei semf si deplange in betranetia.

„Feresce-Te in fine de lene. Deprindiendu-Te in tineretie cu lucrulu, Vei aflá pentru totu deauna placerile Tale cele mai dulci in ocupatiune.

„Numai lucrulu desvólta si sustiene poterile corporale si spirituale; numai prin lucru potemu fi folositori nóue insine si deapropelui nostru. Multe se iérta si concedu celui ce asuda fora egoismu pentru salutea omenimei.

Lucrulu este un'a dintre cele mai frumóse destinatiuni ale omului. Si déca vre odata, in-taritu trupesce si sufletesce Vei pasf pe bin'a vietiei; déca atunci detorinti'a stricta de cetatiénu va pretinde si dela Tine lucru si incordare, dóra avere si sange, atunci nu stá la indoiéla! Mai pre sus de tóte si mai santu se-Ti fia — patri'a! *Ung. Schlzgt.*

Cursu de agricultura pentru invetiatori poporali in Atielu (Hetzeldorf).

Precumu deja s'a comunicatu in „foile pentru agricultur'a din Transilvania“, amendoi profesorii dela scól'a agronomica din Mediasiu, Ehrlich si Salfeld

s'au dechiaratu, ca suntu gat'a a tiené in totu anulu dóue cursuri de agricultura pentru invetiatorii poporali din fundulu regiu. Primavér'a se va tiené unu cursu de 8 dñle mai cu séma practicú, ér in Augustu altu cursu de 14 dñle. Ambele cursuri au de scopu a dá invetiatoriloru poporali invetiatura teoretica si practica despre infientiarea, cultivarea si esplotarea gradineloru de scóla, Materi'a de invetiamentu va fi limitata strictu si la instructiune se voru considerá numai acele discipline, cari suntu delipsa invetiatoriloru spre scopulu aratatu si se voru poté tractá in tempulu, catu tiene cursulu. In cursulu de véra se voru propune: cunóscerea pamentului, tractarea gunoiului, cultur'a planteloru preste totu, pomologi'a, infientiarea unei scóle de vitie, cultur'a legumeloru, problemele si scopurile gradinei de scóla. In cursulu de primavéra invetiatorii insísi se voru ocupá practice cu proiectarea de planuri pentru gradinele de scóla, cu impartírea gradineloru, cu lucrarea pamentului, cu semenarea, plantarea si nobilitarea pomiloru. Limb'a propunerei e cea germana.

Pentru primavér'a acést'a respectabil'a comunitate Atielu s'a dechiaratu din indemnú propriu a primí pre invetiatorii intruniti. Participantii capeta cortele gratuite si se va portá grigia de costu eftinu. De doi ani incóce s'a preparatu in Atielu o bucata de pasiune pentru gradin'a de scóla, acumu se discuta planulu, care 'lu vomu esecutá in cursulu din primavér'a acést'a cu ajutoriulu invetiatoriloru presenti. Prin invitarea comunitatii Atielu suntemu in pusetiunea de a realisá in tempulu acestui cursu prim'a gradina de scóla, ceea ce fora indoiéla va promová ideea mai bine, decatu déca cursulu s'ar fi tienutu in Mediasiu in gradin'a gata de langa scól'a de agricultura. Ddieu abuna séma va resplát braviloru Atieleni ceea ce voru se faca in favorulu cursului de agricultura prin ospitalitatea si generositatea loru, si in numele acestei comune apromitemu tuturor participantiloru primire amicabila.

Neobositulu promovatoriu alu scóleloru nóstre, dlu parochu Franciscu Obert inca a apromisu ajutoriulu seu pentru cursulu din primavér'a acést'a, dechiarandu, ca va dá unele probe de lectiuni din fisica si istori'a naturala, cu scopu de a aratá, cumu prin aceste se póte desteptá o precepere mai buna pentru gradinele de scóla.

Prin acést'a invitamu pre invetiatorii poporali din fundulu regiu fora destingere de natiunalitate. La cursulu acest'a potemu inse admite numai 50 de invetiatori, pentru ca altmintrea ar patimí invetiatur'a practica si intuitiunea. Acei 50 de invetiatori, cari se voru insinuá mai antaiu in scrisu la directoriulu Salfeld in Mediasiu (aratandu acuratu adres'a loru), voru fi admisi la cursulu din primavér'a acést'a. Respunsulu din parte-ne va urmá immediatu.

Cursulu va avé locu dela 18—25 Aprile a. c. stilulu nou, si participantii voru binevoí a se infacisá in

Atielu Marti in 18 Aprile pana la amédiadi — 12 óre. Atielulu e statiune pentru tóte trasurile de persóne.

Mediasiu, 29. Januariu 1876.

Dr. Salfeld.

M. D. Ehrlich.

Not'a redactiunei. Tragemu cu totu deadinsulu atentiunea invetiatoriloru nostri din fundulu regiu asupra acestoru cursuri pentru noi de cea mai mare importanta. Amu dorí, cá din fiacare scaunu au protopiatu se se tramitia incaí unu invetiatoriu cu insarcinarea, cá apoi la prim'a oca siune se relatiuneze celoru lalti invetiatori din scaunu au tractu despre cele audíte si vedite in cursu.

Literatura.

I.

„Cartile Saténului Romanu“ si „Lumea nóua“ suntu numirile foiloru periodice, ce intreprinse a publicá cu inceputulu anulu curentu redactorele zelosu alu foiei bisericesci „Predicatoriulu Saténului Romanu“, Pop'a Niculae F. Negrutiu dín Gherl'a (Szamos-Ujvár). Nu póte fi idee mai salutaria, decatu ceea de a generalisá cunoscintele si scientiele folositorie in poporu. D. Negrutiu si-a propusu a realisá acésta idee marétia, si dupa cumu ne arata numerulu primu din »Cartile Saténului Romanu«, si ne-a aratatu déjá „Predicatoriulu Saténului Romanu«, carele acumu a intratu in alu doile anu alu existintiei sale, i va succede a resolví spre indestulire problem'a sa intr' adevéru fórtre grea. Déca aceste scrieri voru continuá si de aici incolo a usuá limbagiulu poporalu, déca chiaritatea va remané cea din numerulu primu, si déca in fine va folosí catu de desu metodulu dialogicu instructivu, ele voru devení fórtre pretióse pentru totu Romanulu carturariu. Decí convinsi fiindu, ca D. Negrutiu face unu bunu servitiu causei nóstre natiunale culturale, implenindu o lacuna semtita in literatur'a nóstra poporala, recomandamú cu totu deadinsulu foile sale, scrise pentru satenii romani, tuturoru acelorú, cari se intereséza de poporu si vinu in atingere cu acest'a. Langa ele se póte prenumerá cu unu pretiu bagatelu si »Lumea nóua«, diuariu glumetiú, menitu a face se uitamu pre cate unu momentu necasurile, de cari avemu atat'a parte.

„Predicatoriulu“ ese odata in fiacare luna; pretiulu pe unu anu 5 fl. »Predicatoriulu« de impreuna cu »Cartile Saténului Romanu« costa pe anu 6 fl., pe ½ anu 3 fl. Cei ce voiescu a avé si »Lumea nóua«, solvescu inca 50 cr. pe anulu intregu.

II.

In caus'a Abcdariului de Petri. Editiunea vechia nu e oprita, pentru ca interdictulu se referesce numai la editiunea nóua. De altmintrea Abcdariulu se afla in prelucrare nóua si va aparé inca in decursulu anulu acestuia.

Varietati.

— (Divisiune economica). Unu tata vedindu pre fiu-so, scolariu in prim'a clase, necajindu-se cu resolvirea temeí: „de cateori se cuprinde 2 in 9“, luá spre a-lu luminá 9 mere si in modu elementariu si intuitivu 'lu facú se intielega, ca impartindu-le ei doi intre sine, unulu capeta 4. Mai remane unu meru intregu; ce se facemu cu acela? — Copilulu: „Se-lu punemu bine pe mai apoi!“

Esemplaria din „Scól'a romana“ mai avemu destule, incependu dela numerulu 1, prin urmare potemu primí abonamente nóue ori candu.